

NOGLE BØRNELEGE

Af KommuneLærer CARL EGEROD. 1931.

BIKLE-SPIL

ÆLDRE Folk i Dragør har næsten alle kunnet "bikle" i deres Barndom. Spillet dyrkedes baade af Piger og Drengene indtil for en Menneskealder siden.

Biklespillet spillede med 3-5 smaa Lammeknogler og en Jernkugle (i Spillets sidste Levetid med en Glaskugle). Spillet havde nogen Lighed med det Spil, de københavnske Drengene endnu spiller, og som hedder Terra-(Jord)-Spillet. Biklespillet er meget gammelt og vistnok af hollandsk Oprindelse og indført til Amager af de under Kristian II indvandrede Hollændere. I hvert Fald kendtes det ikke udenfor Amager.

Kuglen kastedes op i Luften, og Kunsten var da at gribe een, to eller tre af de paa Jorden henlagte Bikler og saa atter gribe Kuglen med samme Haand. Derefter "smuttede" man ved, medens Kuglen var i Luften, at smutte een, to eller alle tre Bikler gennem en Bro, der dannedes paa Jorden (eller den flade Sten) af den anden Haands Tommel- og Pegefinger. Endelig kom "Katteklør", hvor man skulde gribe Biklerne mellem Knoerne, alt medens Kuglen kastedes op og ned, og Sangen lød i Takt, med forskellig Tekst til de forskellige Ture.

Sangen, der ledsagede Spillets forskellige "Ture", synes ogsaa at stamme fra Hollandsk, men Ordene var selvfølgelig i Tidens Løb blevet saavel en Del forvanskede som fordanskede.

Et af Versene lød omtrent saaledes:

Bøjen løj densov, densov.
smurt en forenfugl,
een kenobrek,
to kenastik,
tre kenu forliser,
fire ke duseldanker,

datein to forgæves,
een to alle dage,
een to alle dinge,
een to forgæves.

Børnene havde en vidunderlig Færdighed i Spillet, hvilket forklares derved, at de spillede Spillet Time efter Time, i Skolen i Frikvarteret, paa Trappestenene ved Husene, eller paa de gamle flade Ligstene, der fra Store Magleby Kirkegaard var ført til Dragør, naar Graven var forfalden, og som nu brugtes til Gulv i Forstuen eller til Forligger udenfor (i enkelte gamle Huse findes de endnu).

Spillet ophørte, da det mere livlige Samkvem med København medførte, at Børnene lærte andre Spil. Men endnu vil ældre Folk i Dragør mindes dette morsomme Spil. Det burde under alle Omstændigheder reddes fra fuldstændig Forglemmelse.

SLAA TIL TØNDEN

Medens der ikke i Dragør har været nogen ubrudt Tradition for Tøndeslagning af voksne Personer, har Børnene i Dragør gennem umindelige Tider slaaet til Tønden til Fastelavn. Børnene mødte ikke omklædte eller maskerede; Tøndeslagningen var et Værk, man gik til med aaben Pande og i stiveste Puds.

Tøndeslagningerne var mangfoldige. I hvert Hus, hvor der var Børn, og hvor der var Midler dertil, holdtes der Tøndeslagning. Naar "vor Far" havde givet Lov og var gaaet i Gang med at spigre og male Tønden (en Fastelavnstønde var ofte et helt Kunstværk), gik Barnet "om be", akkurat som til en Fødselsdags eller en anden stor Højtid, og "skulde hilse og spørge om Jan og Hendrik vilde komme hen til vort og slaa til Tønden paa Mandag Kl. 10". Og med kom saa alle Kammeraterne. Søndag og Mandag i de to Fastelavnsuger prægedes Gaderne af Børneflokke, der i deres stiveste Puds, forsynede med Tøndestokke og af Hjertens Lyst dundrede paa Plankeværker og Laager, var paa Vej fra den ene Tøndeslagning til den næste.

Tøndeslagningen foregik under Afsyngelse af Tøndeslagningsvisen, der lød saaledes:

Fastelavnen har vi nu.
Boller maa vi smage,
og en Potte slaa itu,

som vi har tilbage.
Pigen sætter Potten hen,
se, hvor Drengene slaar til den.
Boller gerne gives, Boller gerne tages.

Her kommer Amag'ren med sin Stok,
han kan Tønden ramme.
Katten ud af Tønden sprang
for at faa en Skramme.
Se, nu er det Fastelavn,
Boller gives til vort Gavn.
Boller gerne gives, Boller gerne tages.

At første Vers nævner en Potte, der slaas itu, medens andet Vers har en Tønde, kunde tyde paa, at Versene er blevet til paa hver sin Tid. Hverken Vært eller Deltagere var i Tvivl om, at der med Boller mentes Punscheboller, og der stod da ogsaa saadanne og dampede til Trøst og Styrke for Deltagerne, fra de største til de mindste. Var der end Steder, hvor Traktementet bestod i Rødvinspunsch, som af de store Drengene foragtligt kaldtes "Sødtevand", var der dog de fleste Steder rigtig Rompunsch i Bollen, og en Dreng med stor Bekendtskabskreds gik ikke helt ædru til Køjs paa Tøndeslagningdagene.

Hvis han da gik til Køjs, thi Fastelavnen var ogsaa paa anden Vis en munter og anstrengende Tid for Børnene. De delte sig i "Danselag" og dansede flere Nætter i Træk. Hver Kavalier valgte sig en Pige og maatte ofte først gennemgaa den

Skærsild at henvende sig til hendes Forældre for i Tugt og Ære at udbede sig Tilladelse til at tage hende med. Lokale skaffede de sig enten hos en af dem, der almindeligvis holdt Dansestue, eller de fik en Stue i et Hus, hvor man for Lejligheden lod alle Hensyn vige. Drengene medbragte Penge til Musikanten samt hver et Favnstykke Brænde; Stuen skulde jo være vel opvarmet, og paa Komfuret skulde stadig være kogende Vand til Punsch. Hver Pige medbragte et Kvantum Rom (til "en Kande", hvis det var for en enkelt Nat, og til "en Bolle", hvis det var for hele Laget), og hver enkelt Piges Skaal blev sunget, naar man naaede til hendes Rom.

Der dansedes til den lyse Morgen, og Dagen derpaa maatte Skolen undgælde. I Marts 1851, hvor Fastelavnen indtraf 3. og 4. Marts, skriver Lærer Petersen ved Drengeskolen: 6. Marts forsømte 19 Drengene formedelst Dands Natten iforvejen. 8. Marts forsømte 22 Drengene af samme Grund".

TRILLE PAASKEÆG

Som Fastelavn og andre Højtider saaledes havde Paasken ogsaa i Dragør sine særlige Skikke, f. Eks. Skikken med at give og trille med Paaskeæg. Paaskeæggene var ikke Chokoladeæg, men Høns-, Ande- og (meget sjældent) Gaaseæg, der var haardkogte og farvede, som vi endnu, men i langt ringere Grad end i gamle Dage, ser dem. Der var forskellige Maader at farve dem paa; man kunde koge Æggene i "Silkespaaner" eller i Kaffegrums, som saa maatte spares op gennem et Stykke Tid, eller man kunde blande blaat Blæk i Vandet. Men de smukkeste Æg fik man ved Farvning med Løgskaller paa følgende Maade: i Haven indsamledes Vintergække og -blade, Persille og andet fint Grønt, og dette bandtes paa Æggene med rigeligt Traad; uden om bandtes Løgskaller, jo mere raadne de var, des bedre, og saa kogtes Æggene i Vand, hvori der i Forvejen var kogt rigeligt med raadne Løgskaller. Samtidig fik for Resten "Biklerne" til Biklespillet, som vi ved anden Lejlighed har omtalt udførligt, deres aarlige Farvning.

At "give" Paaskeæg var en Skik, der havde Tilknytning til den overstaaede Fastelavn med dens "Dandselag". Her gav Drengene jo Lys og Brændsel samt Penge til Musikken, medens Pigerne gav Rom til Punch; til en "Bolle", hvis de var med i hele Laget, til "en Kande", hvis de kun var med en enkelt Nat. Naar saa Paasken kom, gav Pigerne Æg til de Drengene, der havde været særlig flinke til at danse med dem, og det kunde saaledes være mange Æg, en Pige maatte ud med, ligesom en flink Danser blandt Drengene blev overordentlig velforsynet med Æg; en Mand fortalte os saaledes forleden, at han en Paaske fik 23 Æg. Naar desuden Skikken bød, at hver Familie gav Æg til Børnene i Slægtens øvrige Grene og til Venners og Bekendtes Børn, vil man forstaa, at det var større Kvanta Æg, der skulde farves i hvert Hus.

Paaskedag om Eftermiddagen mødtes saa Børnene "i Marken" (senere paa Plænen i Anlægget) med Æggene i Poser, Net eller Kurve for at trille eller kaste med dem paa "Blushøjen", "Bøhms Bakke" eller den flade Mark. Et Æg blev trillet eller kastet, til det gik itu, "gik i Pillemad", som det hed, og Pillemeden fortæredes, saa længe Appetit-en slog til, paa Stedet. De store Drengene, der var velforsynede med Ammunition, medførte Læderslynger, hvormed Æggene slyngedes højt til Vejrs; det

gav hurtigt Pillemad, om end den ofte var Pillemad saa grundigt, at den var uspiselig.

Anden Paaskedag mødtes Drengene og Pigerne igen ”i Marken”, men uden Æg, thi nu skulde der leges ”Agter” (To Mand frem for en Enke), og man delte sig i ”Lag”, de konfirmerede for sig og de ukonfirmerede for sig. Man legede saa til Aftensmadstid og samledes derefter igen i Flokke, Drengene og Pigerne sammen, og saa var det Drengenes Tur til at give ud, hvad der ingen Lejlighed havde været til Paaskedag, da Forretningerne holdtes lukkede. Man drog saa i Flok og Følge Byen rundt og aflagde Besøg hos Kagekonerne (f. Eks. Leise Kristoffers); hele Flokken gik ind, igennem en Stue eller to for at komme ind i den Stue, hvor Dragkisten med de gode Sager stod, og Drengene indkøbte saa Bolscher, som bødtes Pigerne under den fortsatte Tur, der regelmæssigt gik fra Havnen op ad Kongevejen mod Hollænderbyen og tilbage igen, Gang paa Gang. Slap Bolscheforsyningen op, saa sad der altid - ligesom ogsaa om Søndagen - en Kagekone (f. Eks. Benthe Vesters) ”paa Trappen” paa Kongevejen (hvor nu Dirch Sørensen bor) eller, hvis Vinden var generende der, paa Trappen ved Ane Tønnesens Hus paa Vestgrønningen. Endnu triller Børnene Paaskedag med Paaskeæg paa Plænen i Anlægget, og man ser de Gamle spadsere derop for at se paa Børnenes Fornøjelse og blive mindet om ”de rigtig gode gamle Dage”.